

قواعد صرف و نحو عربی

به زبان ساده

برای دانشجویان

ادبیات عرب، ادبیات فارسی، الهیات و معارف اسلامی، حقوق، تاریخ و...

تألیف و تدوین: نعمت‌اله سلیمانی



انتشارات مینوفر

Minufar Publications

مشهد مقدس - ۱۳۹۴



سرشناسه	: سلیمانی، نعمت‌اله، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پندآور	: قواعد صرف و نحو عربی به زبان ساده برای دانشجویان ادبیات عرب، ...
مشخصات نشر	: مشهد: مینو فر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص. : جنرال .
فروست	: ادبیات عرب؛ ۱۰۲.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۴۸۰۰۳-۳ : ریال ۱۲۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فبیای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nfai.ir قبل دسترسی است
یادداشت	: کتابخانه
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۷۲۳۶۸



قواعد صرف و نحو عربی به زبان ساده

تالیف و تدوین: نعمت‌اله سلیمانی

ناشر: مینو فر

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۴

قطع: وزیری - شمارگان: ۱۰۰۰ جلد - قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۴۸۰۰۳-۳

انتشارات مینو فر: مشهد، ص.پ ۱۷۵۵ - ۹۱۸۹۵

همراه: ۰۹۲۵۲۱۶۲۷۵۵ - تلفکس ۰۵۱-۳۸۳۲۲۵۵۳

سایت: www.minufar.ir - ایمیل: minufar@yahoo.com

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

بدون شک نزول قرآن و انتشار آن در بین مسلمانان جهان مهمترین عامل توجه به زبان عربی بوده است، عشق و علاقه مسلمانان به قرائت صحیح و فصیح آیات قرآن کریم و نیز رغبت عرب‌ها به حفظ و حراست از زبان خود، موجب گردید تا دانشمندانی مثل خلیل و سیبویه خیلی زود سنگ‌بنای آثار نحو عربی را تألیف نمایند تا مبادا در نتیجه‌ی نبود قواعد و اصول زبان، در قرائت کلام وحی خدشه‌ای وارد آید، زبان عربی در سایه‌ی قرآن حکیم به کمال و منزلتی نائل گردید که نظیر آن را در بین سایر زبان‌های عالم سراغ نداریم، زیرا زبان‌شناسان معتقدند، زبان موجود زنده‌ای است که متولد می‌شود، رشد می‌کند، به جوانی و پیری می‌رسد و احیاناً می‌میرد، اما با وجود قرآن، جوانی و پیری برای زبان عربی بی‌معناست زیرا گذر زمان در مصداق یا دلالت‌های الفاظ و عبارات قرآن تغییری ایجاد نمی‌کند یعنی اینکه درک و فهم عرب امروزی از ظاهر واژگان قرآن با درک و فهم عرب صدر اسلام تفاوتی ندارد در صورتی که، مثلاً زبان فرانسوی امروزی با زبان فرانسوی صد سال پیش یا کمتر از آن متفاوت است چنان‌که برخی یادداشت‌های ناپلئون را حتی برای فرانسوی زبانان اصیل امروزی باید ترجمه کرد.^۱

۱ - طه حسین، اثر القرآن في اللغة العربية، ص ۳۰

این بخش از علوم زبان عربی توسط دانشمندان سربلند ایرانی، همچون سیبویه در مکتب بصری و کسایی در مکتب کوفی، به خاطر عشق به قرآن، به طرز چشمگیری گسترش یافت تا اینکه امروز زبان قرآن یکی از نمادهای فرهنگی ما ایرانیان شده است پس وظیفه‌ی ما یادگیری این زبان و تلاش در جهت استفاده‌ی مستقیم از عبارات و متونی است که به این زبان نازل شده و نگارش یافته است.

اما کتاب حاضر بر اساس نیاز دانشجویانی که سال‌ها از درس و مدرسه دور بوده‌اند و از طرفی دیگر علاقمند به یادگیری پایه‌ای این درس هستند تالیف گردید. محتوای این کتاب با سرفصل‌های آموزش زبان عربی (صرف و نحو) در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی برابر است. لذا می‌توان این کتاب را برای صرف و نحو مقدماتی (پیش‌نیاز) رشته‌های زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات فارسی و الهیات و معارف اسلامی تدریس نمود و نیز این کتاب می‌تواند به عنوان منبع درس عربی (صرف و نحو) رشته‌هایی چون حقوق، تاریخ، کتابداری و... تدریس گردد.

از همه اساتید ارجمندی که این کتاب را تدریس می‌نمایند و همه دانشجویان و دانش پژوهانی که این کتاب را مطالعه می‌کنند استدعا می‌شود که کاستی‌ها و عیوب کتاب را یادآور شوند تا إن شاء الله در آینده به نحو احسن بر طرف گردد. در انتها لازم است از اساتید گرامی و دانشجویان محترمی که اینجانب را در تالیف این کتاب ترغیب نمودند کمال تشکر و قدردانی را ابراز نمایم.

سلیمانی

مشهد مقدس - ۱۳۹۴

www.arabicedu.ir

www.arabicforum.ir

Pnu.solaimani@yahoo.com

فهرست مطالب

مقدمه

۵

فصل ۱. صرف

۹

- ۱-۱. حروف، حرکات و..... ۱۰
- ۲-۱. حروف..... ۱۴
- ۳-۱. فعل: ماضی، مضارع و امر..... ۱۶
- ۴-۱. فعل: مجرد و مزید..... ۴۱
- ۵-۱. فعل: صحیح و معتل..... ۴۵
- ۶-۱. فعل: لازم و متعدی..... ۵۵
- ۷-۱. فعل: معرب و مبني..... ۵۷
- ۸-۱. اسم: مذکر و مؤنث..... ۶۱
- ۹-۱. اسم: مفرد، مثنی و جمع..... ۶۴
- ۱۰-۱. اسم: معرفه و نکره..... ۶۷
- ۱۱-۱. اسم: جامد و مشتق..... ۷۴
- ۱۲-۱. اسم: منصرف و غیر منصرف..... ۸۱
- ۱۳-۱. اسم: مُعَرَّب و مَبْنِي..... ۸۳
- ۱۴-۱. انواع اعراب و علامات آن..... ۸۵

فصل ۲. نحو

۹۵

- ۱-۲. جمله و انواع آن..... ۹۶
- ۲-۲. جمله فعلیه: معلوم..... ۱۰۲
- ۳-۲. جمله فعلیه: مجهول..... ۱۰۲
- ۴-۲. جمله اسمیه..... ۱۰۴

۱۰۵	جمله اسمیه: نواسخ	۵-۲
۱۱۹	مفعول‌ها	۶-۲
۱۲۳	حال	۷-۲
۱۲۵	تمیز	۸-۲
۱۲۹	استثناء	۹-۲
۱۳۱	متادا	۱۰-۲
۱۳۳	مجرورات	۱۱-۲
۱۳۵	توابع	۱۲-۲

فصل ۳. نمونه سوال امتحانی با پاسخ

۱۴۳	۱-۳. نمونه سوالات
۱۴۴	۱-۱-۳. نمونه سوال یک
۱۴۶	۲-۱-۳. نمونه سوال دو
۱۴۸	۳-۱-۳. نمونه سوال سه
۱۵۰	۴-۱-۳. نمونه سوال چهار
۱۵۲	۲-۳. پاسخنامه
۱۵۲	۱-۲-۳. پاسخ نمونه سوال یک
۱۵۳	۲-۲-۳. پاسخ نمونه سوال دو
۱۵۵	۳-۲-۳. پاسخ نمونه سوال سه
۱۵۶	۴-۲-۳. پاسخ نمونه سوال چهار